

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Ryński (przewodniczący)

SSN Piotr Mirek

SSN Jan Bogdan Rychlicki (sprawozdawca)

Protokolant Małgorzata Sobieszczańska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Barbary Nowińskiej,

w sprawie **M. Ż.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 16 listopada 2016 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Dziecka

od postanowienia Sądu Rejonowego w Ł.

z dnia 14 marca 2016 r., sygn. akt VI Kp .../16,

utrzymującego w mocy postanowienie Prokuratury Rejonowej

w W Ł.

z dnia 30 listopada 2015 r., sygn. akt 2 Ds .../15,

- 1. kasację w zakresie dotyczącym pokrzywdzonego T.M. pozostawia bez rozpoznania, a w zakresie dotyczącym pokrzywdzonego D.Ż. oddala jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. wydatkami za postępowanie kasacyjne obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

IV Komisariat Komendy Miejskiej Policji w W Ł. postanowieniem z dnia 4 września 2015 r. wszczął dochodzenie w sprawie o narażenie małoletnich dzieci T.M. i D.Ż. na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia przez matkę M. Ż., tj. o przestępstwo określone w art. 160 § 2 k.k.

W dniu 22 października 2015 r. M. Ż. przedstawiono zarzut popełnienia przestępstwa określonego w art. 160 § 2 k.k., a polegającego na tym, że w dniu 1 września 2015 r. w W. Ł. naraziła swoje dzieci T.M. i D.Ż. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia w ten sposób, iż mając je pod swoją opieką spożywała alkohol i doprowadziła się do stanu upojenia alkoholowego (1,14‰) w wyniku czego zasnęła nie zapewniając im odpowiedniej opieki. W toku postępowania nie zdołano przesłuchać jej w charakterze podejrzaney.

Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 23 listopada 2015 r., sygn. akt IX Nsm .../15, w uwzględnieniu wniosku prokuratora na podstawie art. 99 Kodeksu rodzinnego opiekuńczego ustanowił dla reprezentowania interesów małoletniego pokrzywdzonego D.Ż. kuratora procesowego w osobie M. S. w postępowaniu karnym prowadzonym przeciwko M.Ż. o czyn z art. 160 § 2 k.k.

Postanowieniem prokuratora Prokuratury Rejonowej z dnia 30 listopada 2015 r. umorzono dochodzenie przeciwko M.Ż. wobec niepopołnienia przez nią zarzucanego jej czynu. Odpis tego postanowienia, doręczono kuratorowi oraz T.M.(ojcu T.M.).

Zażalenie na to postanowienie wniósł kurator. Zarzucił obrazę art. 51 § 2 k.p.k., przez pozbawienie małoletnich pokrzywdzonych właściwej reprezentacji w prowadzonym postępowaniu przygotowawczym, obrazę art. 16 k.p.k., art. 300 § 2 k.p.k., poprzez brak pouczenia kuratora o prawach i obowiązkach pokrzywdzonych, a nadto zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że podejrzana nie popełniła zarzucanego jej czynu. Kurator wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy prokuratorowi do dalszego prowadzenia

Sąd Rejonowy w Ł. postanowieniem z dnia 14 marca 2016 r., sygn. akt VI Kp .../16 utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

Kasację od tego orzeczenia, na podstawie art. 521 § 2 k.p.k. w zw. z art. 10 ust. 1 pkt 2c ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2015 r. poz. 2086) wniósł Rzecznik Praw Dziecka.

Zaskarżając powyższe orzeczenie w całości zarzucił „rażące i mogące mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego postanowienia naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. polegające na

nierzetelnym i pobieżnym rozpoznaniu zarzutów zawartych w zażaleniu wniesionym przez pokrzywdzonego D.Ż., reprezentowanego przez kuratora M. S., zaniechaniu dokonania przez Sąd Rejonowy wszechstronnej kontroli odwoławczej, a nadto braku rozważenia i ustosunkowania się w uzasadnieniu postanowienia do wszystkich zarzutów w następstwie czego doszło do utrzymania w mocy niezasadnego, bo wydanego z naruszeniem art. 51 § 2 k.p.k. w zw. z art. 98 § 2 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 98 § 3 k.p.k. i w zw. art. 99 k.r.o., art. 51 § 2 k.p.k. w zw. z art. 300 § 2 k.p.k. i art. 16 k.p.k. oraz art. 297 § 1 k.p.k. postanowienia Prokuratora Prokuratury Rejonowej z dnia 30 listopada 2015 r. o umorzeniu dochodzenia”.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz utrzymanego nim w mocy postanowienia Prokuratora Prokuratury Rejonowej z dnia 30 listopada 2015 r., o umorzeniu postępowania i przekazanie sprawy temu prokuratorowi celem dalszego prowadzenia dochodzenia.

Sąd Najwyższy rozważył.

Kasację Rzecznika Praw Dziecka w zakresie dotyczącym małoletniego pokrzywdzonego T.M. należało pozostawić bez rozpoznania z następujących powodów. Zgodnie z treścią art. 521 § 2 k.p.k. Rzecznik Praw Dziecka może wnieść kasację od każdego prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie, jeżeli przez wydanie orzeczenia doszło do naruszenia praw dziecka.

Na wstępie należało stwierdzić, że w sprawie pokrzywdzonego małoletniego T.M. organy prowadzące postępowanie przygotowawcze oraz sądowe bezzasadnie zaniechały dokonania czynności procesowych prowadzących do właściwej jego reprezentacji w toku dochodzenia przez ustanowienie kuratora w celu realizacji jego uprawnień, jako strony postępowania. Poza sporem jest, że pokrzywdzonemu małoletniemu T. M., jako stronie tegoż postępowania, przysługiwało zażalenie na postanowienie prokuratora o umorzeniu dochodzenia (arg. z art. 299 § 1 k.p.k., art. 459 § 3 k.p.k.). Konsekwencją tego stanu rzeczy było wydanie zarządzenia o błędnym i bezskutecznym doręczeniu odpisu postanowienia prokuratora ojcu małoletniego T.M. – T. M., jako tej osobie, która w ocenie organów procesowych jest osobą uprawnioną do reprezentowania praw pokrzywdzonego małoletniego T.M.. W ocenie Sądu Najwyższego stanowisko to jest rażąco błędne i w tej kwestii wystarczające jest odwołanie się do obszernych wywodów Sądu Najwyższego

zawartych w postanowieniu z dnia 30 września 2015 r., I KZP 8/15, OSNKW 2015, z. 12, poz. 100, które skład orzekający w pełni aprobuje.

Powyższe okoliczności, nadal istniejące w sprawie tego pokrzywdzonego małoletniego powodują, że postanowienie prokuratora o umorzeniu dochodzenia w zakresie dotyczącym T.M. jest nieprawomocne. Niczego w tej materii nie zmienia fakt, że postanowienie to zostało utrzymane w mocy, ale w ocenie Sądu Najwyższego tylko w odniesieniu do pokrzywdzonego D.Ż., albowiem składający zażalenie kurator reprezentujący prawa małoletniego pokrzywdzonego D.Ż., nie posiadał gravamen (art. 425 § 3 k.p.k.) do zaskarżania tego postanowienia na korzyść małoletniego pokrzywdzonego T.M..

Mając na uwadze zaistniałe okoliczności w sprawie małoletniego pokrzywdzonego T.M. kasację Rzecznika Praw Dziecka należało pozostawić bez rozpoznania, albowiem w zakresie dotyczącym tegoż pokrzywdzonego prawomocnie nie zakończyło się postępowanie sądowe. Decyzja procesowa Sądu Najwyższego pozwala, o ile zajdzie taka potrzeba, na konwalidację czynności procesowych poprzez ustanowienie dla małoletniego pokrzywdzonego T.M. kuratora procesowego i doręczenie mu odpisu postanowienia prokuratora o umorzeniu dochodzenia wraz z pouczeniem stosownie do treści art. 16 k.p.k.

kc